

Maighnéid: tomhais cad a tharraingeoidh siad

Súil thapa ar an gceacht

Ardaigh maighnéad mór téagartha amháin agus bailigh buillí tapa faoi thuairim ón rang faoi cad is féidir leis a tharraingt. Léirigh 'buille faoi thuairim ar dtús, ansin tástáil' ar mhíotal seasta sa seomra ranga (hanla an dorais nó cos cathaoireach), ansin iarr vóta ordóige faoi phionna adhmaid. Glacann grúpaí de thriúr nó de cheathrar seal ag tabhairt buille faoi thuairim, ag tástáil rudaí an tráidire le maighnéad amháin, agus á sórtáil ina gcarnáin 'tá'/'níl'. Déanann na páistí pictiúr sa Dialann Imscrúdaithe de rud amháin a tharraing an maighnéad agus de rud amháin nár tharraing sé. Críochnaigh le plé gearr ó bhéal amháin, gan aon rud a scríobh, faoi na buillí faoi thuairim a tháinig leis an toradh agus faoi na rudaí a chuir iontas orthu.

Cuspóirí foghlama

- Buille faoi thuairim a thabhairt an dtarraingeoidh maighnéad rud roimh an tástáil
- Rudaí a thástáil go sábháilte le maighnéad mór téagartha
- A thabhairt faoi deara ar tháinig an buille faoi thuairim leis an méid a rinne an maighnéad

Roimh an gcloigín – ullmhúchán

An lá roimh ré: bailigh maighnéad mór téagartha amháin agus tráidire measctha amháin do gach grúpa de 3–4. Tástáil féin gach rud ar na tráidirí roimh ré. Marcáil spásanna 'tá'/'níl' ar gach bord. Priontáil leathanach líníochta amháin ón Dialann Imscrúdaithe do gach páiste. Ná húsáid ach rudaí móra atá sábháilte agus na páistí ina suí (fáiscín páipéir, spúnóg, 50c/€1, pionna, bríce, crián, scriosán, fabraic, liathróid scragail).



Ábhair

Mír	Líon	Do gach	Foinse	Ionadach saor
maighnéid mhóra théagartha i bhfoirm barra nó bloic (móra agus sábháilte do pháistí)	1	grúpa	trealamh na scoile	maighnéad mór cuisneora amháin do gach grúpa (téagartha fós; ná húsáid riamh cinn chomh beag le cnaipe)
tráidire rudaí measctha (fáiscín páipéir mór, spúnóg mhiotail a tástáladh roimh ré, bonn níos mó, mar shampla 50c nó €1, eochair mhór shábháilte má seiceáladh roimh ré í, pionna adhmaid, bríce plaisteach, crián, scriosán, píosa beag fabraice, liathróid scragaill alúmanaim)	1	grúpa	seomra ranga	aon mheascán sábháilte ón seomra ranga de phíosaí móra miotail agus de phíosaí nach miotail iad ó tharraiceán na stáiseanóireachta (seachain píosaí bídeacha scaoilte)
tráidirí beaga nó spásanna glana ar an mbord le lipéad 'tá' agus 'níl' orthu (do na carnáin sórtála)	2	grúpa	seomra ranga	dhá bhileog páipéir, ceann le tic air agus ceann le crois air
Leathanach sa Dialann Imscrúdaithe	1	dalta	leagan inphriontáilte a chuirtear ar fáil	páipéar bán A4 chun pictiúr a dhéanamh de rud amháin a tharraing an maighnéad agus de rud amháin nár tharraing sé

Pointe sábháilteachta

Maighnéid mhóra théagartha amháin; ná lig riamh iad in aice le béal. Bíonn na páistí ina suí agus iad ag tástáil. Fanann rudaí beaga miotail an tráidire ar an mbord faoi shúil duine fásta—ceann amháin ag an am, ní i bpócaí ná in aice le haghaidh.

Céimeanna teagaisc

- **Ag Tosú:** Ardaigh maighnéad mór téagartha amháin—gan aon tástáil fós. Faigh trí nó ceithre bhuille faoi thuairim spraiúla. Ná húsáid ach maighnéid mhóra théagartha agus coinneigh ó bhéal iad ón gcéad nóiméad.
- **Buille faoi thuairim, ansin faigh amach:** Scríobh an líne ghearr ar an gclár, ansin léirigh beo é ar hanla dorais, ar chos cathaoireach nó ar radaitheoir—ní ar rud ón tráidire. Abair 'Tomhaisim... Tástálaim... Thug mé faoi deara...' go mall ionas go bhfeicfidh an rang an maighnéad ag breith ar an rud nó gan breith air. Críochnaigh le vóta ordóige faoin bpionna adhmaid; ná tabhair an freagra ionas go bhfaighidh na grúpaí amach é iad féin.
- **Fiach leis an maighnéad: buille faoi thuairim, ansin tástáil:** Cuir grúpaí de thriúr nó de cheathrar chuig na boird—maighnéad amháin agus tráidire amháin ag gach grúpa. Bí cinnte go dtugtar buille faoi thuairim sula mbaineann an maighnéad leis an rud; taispeáin an clár má scipeálann duine é. Siúil timpeall ag fiafraí 'Ar tháinig do bhuille faoi thuairim leis an toradh?' Cuir moill ar na páistí a bhíonn ag deifriú: rud amháin ag an am. Ná cuir an spúnóg i láthair riamh mar rud a tharraingeofar cinnte.
- **Breathnaigh agus déan pictiúr:** Tabhair amach leathanach na Dialainne Imscrúdaithe agus taispeáin an dá spás líníochta: rud amháin a tarraingíodh, rud amháin nár tarraingíodh. Is leor dhá phictiúr; níl i marc iontais ach rogha. Is é an pictiúr an taifead—níl gá le habairtí fada.
- **Plé chun ciall a bhaint as:** Plé ó bhéal leis an rang ar fad amháin. Athluaigh na rudaí fíora ó na carnáin 'tá' agus 'níl' a ainmníonn na páistí. Má fhanann spúnóg nó bonn gan bogadh, is fianaise úsáideach é sin, ní botún. Coinnigh séimh é—ná tabhair riail 'gach miotal' nó 'gach rud trom' inniu.

Cad ba cheart a fheiceáil

De ghnáth greamaíonn fáiscíní páipéir agus roinnt eochracha; fanann pionnaí adhmaid, brící plaisteacha, criáin, scriosáin, fabraic agus liathróidí scragaill gan bogadh. Braitheann spúnóga agus boinn ar an gcineál—greamaíonn cuid acu, is ar éigean a ghreamaíonn cuid eile, nó ní ghreamaíonn siad ar chor ar bith. Dearbhaigh pé rud a fuair gach grúpa i ndáiríre. Más 'níl' a chuireann iontas orthu é ar rud lonrach, is breathnú maith é sin, ní botún san ullmhúchán.

Míthuiscintí agus idirghabhálacha

- **'Tarraingíonn an maighnéad gach rud' nó 'ní tharraingíonn sé ach rudaí troma.'** — Coinnigh an riail simplí: tarraingítear rudaí áirithe, ní tharraingítear rudaí eile—faighimid amach trí thástáil. Taispeáin fáiscín páipéir éadrom a ghreamaigh agus pionna adhmaid trom nár ghreamaigh.
- **Tástálann na páistí sula dtugann siad buille faoi thuairim, nó croitheann siad an maighnéad os cionn roinnt rudaí ag an am céanna.** — Stop an grúpa, taispeáin an t-ord ar an gclár buille faoi thuairim → tástáil → sórtáil, agus tosaigh arís le rud amháin agus buille faoi thuairim ó bhéal ar dtús.



Difreáil

Ag teacht chun cinn	Ag forbairt	Inniúil
• Glac le buillí faoi thuairim le hordóga amháin; léiríonn duine fásta nó piara an abairt 'Tomhaisim... ansin tástálaim...' gan na rudaí a shórtáil dóibh.	• Spreag míniú gearr ar an bhfáth tar éis na tástála ('Ceapaim gur miotal é') agus fiafraigh ar tháinig an buille faoi thuairim leis an toradh.	• Déanann na páistí a chríochnaíonn go tapa tástáil arís ar rud amháin a chuir iontas orthu agus insíonn siad do chara ar tháinig a mbuille faoi thuairim leis an toradh.

Nasc traschuraclaim

Naisc leis an teanga ó bhéal: cleachtann na páistí 'Tomhaisim... Thug mé faoi deara...' in abairtí iomlána sula ndéanann siad pictiúr dá gcarnáin 'tá'/'níl'.